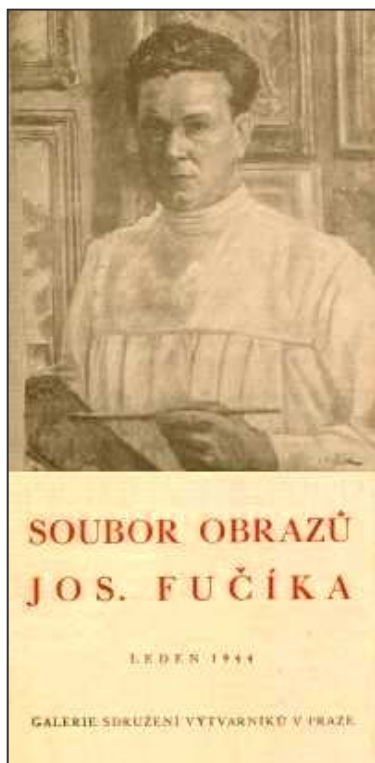


Miloslav Trnka

Josef Fučík - severočeský výtvarník rodem z jihočeských Bernartic

*13. srpna 1890 Bernartice č. 52, okr. Písek, † 25. října 1955 Praha, akademický malíř, postimpresionista, ilustrátor, středoškolský profesor výtvarné výchovy v Opavě, Ostravě a Litoměřicích, autor scénických výprav litoměřické divadelní společnosti „K. H. Mácha“, spoluvůdce bohatého kulturního dění města Litoměřic v meziválečném období.

Rodiče, sňatek: 22. listopadu 1881 Bernartice, chrám sv. Martina. Otec: Antonín Fučík, zámečnický mistr v Bernarticích č. 52 tehdejší okr. Milevsko, syn † Antonína Fučíka zámečníka tamtéž a jeho ženy † Anny rozené Herinkovy z Bernartic č. 46. Matka: Barbora, dc. † Jana Klímy rolníka z Radčic č. 25 v okrese Tábor a jeho manželky Kateřiny rodem Bošovy ze vsi Černýšovic č. 28 bývalého panství Bechyně.



Josefovou dětskou zálibu v obrázcích ze slabikářů, čítanek a v malování ještě znásobil jeho kmotr - knihař Matěj Kostohryz, když ve své dílně čas od času opravoval i závěsné barevné obrazy z kolekce didaktických vlastivědných tabulí bernartické obecné školy. Tu Josef Fučík navštěvoval v letech 1896-1901. Maturitní vysvědčení z C. k. českého reálného gymnasia v Táboře (1908) se pak stalo jeho vytouženou vstupenkou na Umělecko-průmyslovou školu v Praze. Po tříletém všeobecném školení pod vedením profesorů Emanuela Dítěte ml. a Jakuba Schikanedera (malba, kresba, dekorativní umění, 1909-1911) navštěvoval pražskou Akademii výtvarných umění - ateliér žánrové a figurální malby prof. Maxe Pirnera.

Po světové válce J. Fučík zvolil pedagogickou dráhu, získal profesuru (1921) a krátce působil na Státním učitelském ústavu v Opavě (dnes Mendelovo gymnázium), přičemž výtvarně spolupracoval i se scénou Národního divadla v Moravské Ostravě. Z Ostravy jej Zemská školní rada delegovala do severočeských Litoměřic, kde jako profesor kreslení, malířských a grafických technik, ornamentální kompozice a modelování na „Státním čs. reálném gymnasiu Josefa Jungmanna“ strávil nejproduktivnější část svého života.

Nejpřesnější data a údaje o této tvůrčí etapě Josefa Fučíka proto najdeme v badatelském díle litoměřického uměnovědce a muzejníka Oldřicha Doskočila **Krajina Litoměřicka a Českého středohoří v proměnách malířských slohů 19. a 20. století** (do roku 1945), kapitola **Josef Fučík**, stránka 41-50, poznámkový aparát na s. 91-93. Vydalo Okresní vlastivědné muzeum v Litoměřicích. Litoměřice 2000.

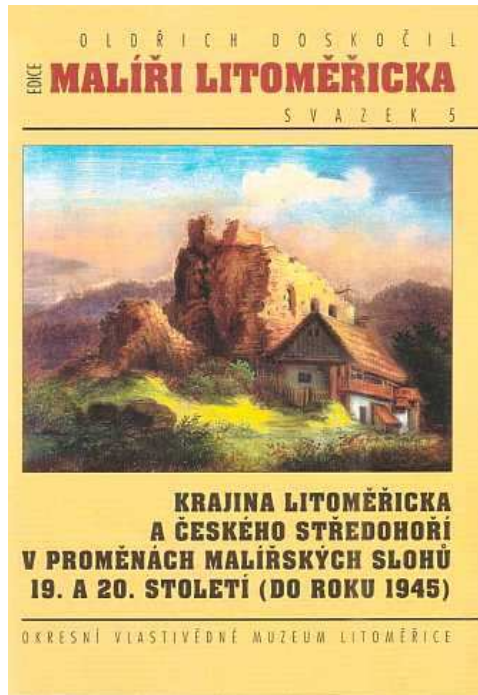
Stručný výběr informací z kapitoly o prof. J. Fučíkovi

Vznik Republiky Československé přinesl do severních Čech řadu specifík. Německy hovořící umělci zde měli od r. 1919 své výtvarné sdružení Metznerbund (Metznerův svaz), Češi se sešli na podzim r. 1923 v Ústí nad Labem, kde založili **Sdružení výtvarných umělců severočeských** (SVUS). Zpočátku mělo jen několik členů, generačních vrstevníků ve věkovém rozpětí 30 - 40 let. Výbor vedl Stanislav Svoboda (*1892), pedagog, výtvarný publicista. Jednatelům byl malíř Jaroslav Riedl (*1893). Výbor tvořili známý turnovský grafik Karel Vik (*1883), litoměřický **prof. Josef Fučík** (*1890), Marie Mikanová - čerstvá absolventka pražské grafické školy při AVU a Ladislav Vokálek (*1894) profesor kreslení v Duchcově.

Sdružení brzy předvedlo svou první výstavu. Vernisáž v městě Ústí nad Labem uvedl mladý pražský typograf a redaktor Karel Teige už 11. listopadu 1923. Expozice nabídl celkem 70 obrazů různého žánru. Mezi nimi prezentoval své krajinomalby (kresby, akvarely, oleje) i třiatřicetiletý Josef Fučík. Právě jeho promotérskou zásluhou byla tato úspěšná výstava ještě téhož roku (2. 12. 1923) přenesena do Litoměřic. Převoz obrazů zajistila litoměřická jednotka čs. armády, která poskytla i reprezentativní výstavní prostory v secesní budově posádkového velitelství, v dnešní ulici 5. května. Podobnou akci profesor Fučík v Litoměřicích zorganizoval ve spolupráci s vojáky také v roce 1926 a znovu r. 1928.

Ústeckou vernisáž (1923) provázel katalog s textem historika umění PhDr. Jaroslava Pečírky, profesora Vysoké školy umělecko-průmyslové v Praze. Výstavu také obeslali učitel a grafik Jaroslav Mařík z Loun, malíř Zdeněk Louda z Liberce, prof. Augustin Ságner z Duchcova (Preislerův a Pirnerův žák z pražské akademie) a další. Pamětníci uvedli, že 12 plastik v areálu prezentoval i sochař Břetislav Benda (*1897), rodák z Lišnice u Tábora, Myslbekův žák. Je to pravděpodobné, když členem realizačního týmu byl jeho blízký přítel prof. Josef Fučík. Během následujícího roku (1924) se výstava přestěhovala za příznivci výtvarného umění do dalších měst - Roudnice nad Labem, Hořic v Podkrkonoší, Hradce Králové, Libochovic a do Lázní Běláhoř. Ve dnech 18. května až 15. června 1925 pak díla Severočechů shlédli Pražané v novorenesanční budově Rudolfiny (tehdy sídlo čs. parlamentu).

Severočeští tvůrčí se r. 1926 sloučili se Sdružením východočeských umělců a své sídlo přenesli do Hradce Králové. Ještě téhož roku znovu vystavovali v Praze. V Hradci Králové pak SVUS pořádala svou celkově 25. výstavu (jubilejní, 1929). To už ale výbor sídlil v Praze. Činnost Sdružení výtvarných umělců severočeských prakticky skončila r. 1930.



Vlevo obálka citované publikace, ze které je i snímek Fučíkova obrazu „Žně“, olejomalba 1923. Vpravo: Josef Fučík: „Zřícenina hrádku v lese“, 1. pol. 20. stol.

Přímá rodová linie bratří Fučíků z Bernartic

Václav Tomáš Fučík
 ~ 11.9.1753 Týn nad Vltavou, tesař
 syn Tomáše Fučíka a Magdaleny NN
 poddaných panství Týn nad Vltavou

oo
 16.11.1777
 Chrástřany

Alžběta Hašková,
 dcera Václava Haška,
 rolníka z Dražiče 29

Jan Nepomuk Fučík
 * 3.4.1780 Dražič 29,
 tesař v Bernarticích 26

oo
 23.5.1802
 Bernartice

Terezie Studničková
 dcera Josefa Studničky,
 ševce z Bernartic 26

Antonín Fučík
 * 1812 Bernartice 26
 mistr zámečnický v Bernarticích 26

oo
 21.7.1839
 Bernartice

Anna Herinková
 * 1820 Bernartice 46
 dcera Jana Herinka, sedláka z Bernartic
 a Anny, roz. Kabeláčové z Bernartic 46

Antonín Fučík
 * 11.1.1840 Bernartice 26
 mistr zámečnický v Bernarticích 52
 † 12.5.1913 Bernartice 52

oo
 22.11.1881
 Bernartice

Barbora Klímová
 * 8.1.1854 Radětica 25, dcera
 Jana Klímy, rolníka z Radětic 25
 a Kateřiny roz. Bošové z Černýšovic 28

Antonín Fučík
 * 5.8.1883 Bernartice
 52
 strojní zámečnický,
 technik kinoamatér
 oo
 21.5.1912
 Marie roz. Fuková

František Fučík
 * 11.2.1886
 Bernartice 52
 † 24.6.1945 Milevsko
 ředitel škol,
 knihovnik a kronikář
 oo 11.5.1916
 Marie roz. Votrubová

Josef Fučík
 * 13.8.1890
 Bernartice 52
 akademický malíř,
 středoškolský pedagog
 † 25.10.1955 Praha
 oo
 Karla roz. Stoklasová z Litoměřic

Petr Pavel Fučík
 * 26.6.1894
 Bernartice 52
 majitel drogerie, fotograf,
 pro městys vydal první
 pohlednice
 oo 4.6.1925
 Antonie roz. Marešová

Rodopisné prameny

Narození malíře Josefa Fučíka SOA T, SM [on line] Fara Bernartice, kniha 12, N 1874-1892, s. 495, snímek 497, narození jeho starších bratrů Antonína (1883) a Františka (1886) též kniha, s. 294 a 361. Narození mladšího bratra Petra (1894) kniha 13, N 1892-1902, s. 58. Sňatek rodičů Fara Bernartice, kniha 18, O 1866-1898, s. 152, sn. 151. Digitální archiv Státního oblastního archivu v Třeboni.

Literatura

Fučík, Josef: Paměti. Rukopis, 1948, nestránkováno. Archiv Ochotnického spolku „K. H. Mácha“ v Litoměřicích.

Hlaváček, Josef: Umělecká výstava v Litoměřicích. In: Hraničář, 1, 1922, č. 5, 9. 12. 1922, s. 3. (O první výstavě malíře J. Fučíka a sochaře B. Bendy, 13.-24. prosince 1922).

Katalog členské výstavy Sdružení výtvarných umělců severočeských. Výstavní sál Musea v Hradci Králové, 12. prosinec 1926 - 9. leden 1927. Muzeum v Hradci Králové, Hradec Králové 1926. [Knihovna uměleckoprůmyslového musea v Praze, signatura XXII C 4425/1č.21a]

Slovník československých výtvarných umělců. Sestavil Dr. Prokop Toman. Nakladatel B. Kočí, knihkupec v Praze, tisk Knihotiskárna Jos. B. Zápotočný v Rokycanech. Praha 1927, s. 61. [Knihovna ČGHS v Praze, sign. Osob-6778]

Katalog k výstavě ve výstavním sále Musea v Hradci Králové 17. 3. - 7. 4. 1929
Souborná výstava prací členů Sdružení výtvarných umělců severočeských v Hradci Králové [text S. F. Svoboda]. Muzeum v Hradci Králové, Hradec Králové 1929. [Knihovna Západočeského muzea v Plzni, signatura: XXIII F 162/36]

Svoboda, Stanislav: Za jakých okolností vzniklo "Sdružení výtvarných umělců severočeských"
Vydalo Sdružení výtvarníků v Praze, Praha, 1934. Souborný katalog Národní galerie v Praze, ABE400.

Kulturní adresář ČSR. Biografický slovník žijících kulturních pracovníků a pracovníků.
Ed. Antonín Dolenský, vrchní bibliotékař Národního musea, 1. ročník, Praha 1934. Se zmínkou o Karle roz. Stoklasové, manželce ak. mal. prof. Josefa Fučíka a jejich bydlišti v Litoměřicích, Grillparzerova ul. 16.

Mádlo, Karel: Výstava Karla Hynka Máchy v Litoměřicích. Kolektivní katalog. Litoměřice 1936.

Hýsek, Miloslav et al.: Národ svým výtvarným umělcům. Kolektivní katalog. Praha 1940.

Soubor obrazů Josefa Fučíka. Autorský katalog. Vydalo Sdružení výtvarníků v Praze. Praha, leden 1944. Viz obrázek obálky v textu s Fučíkovým autopořetrem.

Masaryková, Anna - Šanda, Jaroslav: Český národ Rudé armádě. Kolektivní katalog.
Seznam děl výtvarného umění věnovaných Rudé armádě z vděčnosti za osvobození a vydavatelem odevzdaných k výročnímu dni založení RA 23. února 1946. Vydala Společnost pro kulturní a hospodářské styky s SSSR a Svaz přátel SSSR v Československu za spolupráce Ministerstva informací v Praze. Praha 1946. [Pozn.: Dr. Anna Masaryková (1911-1996), historička umění, vnučka T. G. M.]

Kolda, J.: Prof. Josef Fučík – akademický malíř, scénárista a režisér.
Kulturní měsíčník, roč. 10, 1974, Roudnice nad Labem, č. 1 a 2, s. 24.

Votoček, O.: Litoměřice - tisíc let výtvarné kultury II. Sborník Litoměřicko, XVII.-XX., 1981-1984, s. 158.

Doskočil, Oldřich: Josef Fučík. In: Krajina Litoměřicka a Českého středohoří v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945). Vydalo Okresní vlastivědné muzeum v Litoměřicích. Litoměřice 2000.